

27. 2.
23e
A. M. D. G.

INSTITVTIONES
THEOLOGIAE
DOGMATICAE

PRO VSV

PRAELECTIONVM DOMESTICARVM
CARMELITARVM DISCALCEATORVM

PRAESIDE

P. CAIETANO A S. ANDREA,
DISCALCEATO CARMELITA, ET IN CONVENTV
HVIVS ORDINIS H. T. THEOLOGIAE DOGMATICAE,
ET HISTORIAE LITTERARIAE THEOLOGICAE
LECTORE ORDINARIO,

DEFENDENT

RELIGIOSI EIVSDEM ORDINIS FRATRES
THEOLOGI EMERITI.

WIRCEBURGI

IN ECCLESIA AD SS. IOSEPHVM ET MARIAM
MAGDALENAM POENITENTEM.

ANNO MDCCLXXXIX. DIE XXVIII. MAJI

*Horis mane ab octava, & post meridiem a secunda
consuetis.*

Typis Francisci Ernesti Nitribitt, Vniuersitatis
Typographi.

Bint, 392 (7)

N O M I N A
P P. D E F E N D E N T I V M.

I. P. BONIFACIVS A S. WVNIBALDO,
mane, & post meridiem.

II. P. PIVS A IESV, *mane.*

III. P. WILLEBALDVS A S. WALBVRGA,
mane.

IV. P. SEVERINVS A S. THERESIA,
post meridiem.

V. P. THEODORICVS AB ANNUNT. B. V. M.
post meridiem.

INTRODUCTIO
IN VNIVERSAM
THEOLOGIAM DOGMATICAM.

Praecognita.

I. Veritates Religionis a Deo humano generi reuelatae ad veram & perennem beatitudinem adsequendam vt rite exponi & defendi possint, siue per Libros V. & N. T. siue per Opera SS. Patrum relate ad *Traditiones* orales sparsae in vnum colligi, inter se connecti, & in quoddam *Systema* redigi debent; inde *Theologia*.

Natura istarum Veritatum. A — Notio. 2. Veritates logicae non vulgares & vniuersales. * istae sunt de Deo eiusque perfectionibus, quae in voluntate Dei ex Reuelatione istam explicante rationem sufficientem

habent. B. DIVISIO istarum. — a. Generalis. α. 1. *Præcticae*. β. *Theoreticae*. 2. γ. *Pragmaticae*, δ. non *Pragmaticae* — priores siue *foecundae*, siue *infoecundae*, siue *Notiones directrices*. 3. ε. in *formam artis redactae*. ζ. non *sic redactae*. b. *Specialis*. α. 1. *Divinae*. β. *Dogmata fidei* — vel *pura* vel *mixta*. γ. *Articuli fidei*. ** δ. *Mysteria fidei*. ε. 2. *Definitae*, *Adiaphorae*, hae alio nomine *Scholasticae* nuncupantur. ζ. 3. *Canonicae*. η. *pure theologiae*. C — AVCTORITAS ISTARVM VERITATVM. D. *Notiones adfines*, uti α. *propositio haeretica*, &c. *schismatica*, *utrique fauens*, *blasphema*, *impia*, &c. Singulas definitiones earum indicabimus.

* *Vid. Daniel NETTELBLADT Praecogn. erud. gen.*

** Hi omnes in *Symbolo Apostolorum* relati sunt.

II. *Media Veritates Religionis cognoscendi generatim sunt usus organorum sensibilibum & rectae rationis, speciatim testimonia Patrum & Scriptorum Ecclesiasticorum.*

Opus est, ut usus Organorum &c. in ipsam Revelationem dirigatur, quae complectitur voluntatem Veritates de Deo & Religione determinantem.

III. *Cognitio harum Veritatum est repraesentatio Veritatum Theologiam constituentium menti proposita.*

Ista in specie est α. *empirica* — α. *communis* β. *experimentalis*. b. *Philosophica*, α. *erudita*, β. *systematica*, non *systematica*. Corollaria, quae inde derivantur.

IV. *Fontes cognitionis.* — Istud omne, ex quo existentiam Veritatum Religionis cognoscimus, *Fontem* adpellamus.

Fontes cognoscendi dogmata fidei duo sunt: *Scriptura S. & Traditio* vniuersalis & constans; circa veritates canonicas in specie sunt *Acta Conciliorum, Scriptorum Ecclesiasticorum monumenta, usus atque obseruantia.*

V. *Subsidia cognitionis* sunt istiusmodi disciplinae, quibus cognitio Veritatum Religionis perficitur.

DIVISIO, alia sunt *generalia*, vti *Logica, Ontologia, Philosophia practica Vniuersalis, Philologia, Historia.* Huc etiam referri possunt *Ars antiquaria, Diplomatica, &c.* Alia sunt *specialia*, vti *Theologia naturalis, Philosophia moralis, * Historia Ecclesiastica, Theologia exegetica — Patristica, Historia literaria Theologiae. ***

* *Vid. Instit. Phil. Sciagraph. a nobis edit. A. 1786.* Indicabimus Historiae Theologiae prolegomena, Scriptores, qui istam praeclare illustrarunt; istius naturam, usum & partes, vti *Biographia & Bibliographia* sunt — Methodum docendi istam; Fontes historiae literariae: subsidia & regulas cum confectariis. — In *Biographia* statum in- & externum Theologorum magni nominis — in *Bibliographia* scripta istorum celebriora — porro ortum & progressum Theol.; quatenus istorum merita, quatenus libri praecellant! — Varias periodos Theologiae vniuersae; *Dissertationes academicas, Bibliothecas Theolog.; po-*

tissimum in Franconia & adiacentibus plagis — Recensiones librorum Theolog. &c.

VI. *Notio & Finis Theologiae Reuelatae.* Ista complectitur Veritates reuelatas in formam artis reductas; finis vero est distincta & solida istarum veritatum cognitio, & consecutaria hominis felicitas,

Theologia Reuelata non solum hasce veritates complectitur, sed diuersum quoque hominis statum & variam eius ad Deum relationem exponit, quamuis postremo cuncta ad ipsum Deum sese referant. Porro huc spectant varia de subiecto Theologiae, de dotibus & qualitatibus Theologi.

VII. *Partes Theologiae Reuelatae.* Ista relate ad obiectum alia est, ac relate ad methodum.

A. *Dogmatica* latius dicta est pars Theologiae positivae quae continet dogmata de iis, quae ad colendum Deum homini scitu, factuque necessaria sunt. 1. *Theoretica* istius pars est *a. Theorica* *β. Antithetica*, huius finis. 2. *Practica*, *a. Vniuersalis*, *β. Moralis strictius dicta*, *δ. Ascetica*. B. *Liturgica* est pars eiusdem Theologiae, quae officium diuinum publicum peragendi, seu cultum diuinum in coetu celebrandi modum determinat. — *Relate ad Methodum* siue *Systematica* siue *scholastica* est. Varia dicemus ex *Encyclopaed. Franc. Oberthür Wirc. Prof.* item *Isagog. in Theol. cap. IV. Georg. Wiesner, Prof. Iul. Vniuersit.*

THEOLOGIA DOGMATICA.

C A P V T I.

Ifagoge.

Existere Deum auctorem huius vniuersi exploratum est. Ens est in omni genere perfectissimum, vti Cap. II. ostenditur; hoc vniuersum vti libere condidit, ita continuo conseruat; vi infinitae suae bonitatis non potuit non praefigere beatitudinem ab omni homine libere adsequendam; cum autem in bonorum creatorum nullo reperiatur felicitas ab omni taedio &c. pura, se ipsum, cur homo viueret, praestituere debuit.

I. Ex quo capite summa *Religionis* necessitas & utilitas deriuatur.

Ista religio omnimodis perfecta diuinae & humanae naturae respondere debet; expostulat cultum Dei non solum internum, sed etiam externum.

II. *Religio Naturalis* tamen vera & sancta, in praesenti tamen naturae humanae statu non sufficit ad officia omnia rite implenda.

Vapulant Argumenta AA. de praestantia Religionis Naturalis nimis prolata.

III *A Notitia Religionis* omnis humana tum huius cum futurae vitae felicitas pendet.

Quocirca grande beneficium erit, si Deus ipse magisterio suo falli nescio hominem circa istam erudire dignatus sit; argumentum dein, quia neque communis sensus, neque humana auctoritas &c. criterium certum Caput Religionis perfectae est, necessariam fuisse REVELATIONEM.

IV. *Facta est Reuelatio* a Deo ad homines, ista relate ad hominem successiue propagata & tandem completa est, quin ibi quidquam obuenerit, quod vere repugnet alicui principio lumine naturae euidenti & demonstrato. *

Exponemus Historiam factae *Reuelationis* tribus periodis. A. *Prima*, quae cum primo homine coepit, & a quo posterius istam porro rescirent; originem *Polytheismi*; euocationem *Abrahae* Viri de *Haran*; singulare Dei cum isto pactum; testes *Reuelationis*; symbola Diuinitatis introducta, per quae homines notitia veri & unius Dei imbuti quapiam sensibili ratione adorarent futurum *Messiam*. — B. *Secunda* a *Mose*, ubi *Reuelatio* propior & Religio arctioribus cancellis circumscripta fuit; Legem *Mosaicam*; quid obseruatione dignum sub praefectura *Iudicum*, *Regum* &c. circa oeconomiam Religionis contigerit! quam Religionis mutationem attulerit regnum *Salomonis*! Scissuram Regni *Iudaici*! Captiuitatem *Babylonicam*, Regnum *Cyri*; aeram *Machabaeorum*, dissipatum postea Religionis *Israeliticae* spiritum; sectas, ut vocant, *Phariseorum*, *Sadducaeorum*, &c.

C. *Tertia a Iesu a Nazareth*, qui ab annis mille & septingentis sub *Tiberio Imp.* natus est, in *Iudaea* primum & *Galilaea* praedicator nouae Religionis Deo dignae, quae ab ipso vt auctore *Christiana* vocatur; iam cum Deus aeterna Veritas in suis *Reuelationibus* contradicere sibi non possit, neque christianam Religionem semel diulgatam rursus aboleuerit, consequitur, omnes Religiones praeter *Christianam*, aut non reuelatas, aut saltem veras non esse; neque ista *Iudaeorum*, neque *Paganorum*, neque *Muhammedana* &c. imo inter dominantes in toto orbe Religiones sola, quae a *Christo* profecta, vera Religio est.

* Hic non adtendimus, quidquid de ideis huius necessitatis *Metaphysici* differunt.

V. *Obiectum Reuelationis* adeo abstrusum non est, vt doctioribus aliqua duntaxat notitia comperat, & vlla cognitio reliquis de plebe innotescat, neque res est adeo vulgaris, cui labor & studium maiorem claritatem tantum, multo minus euidenciam, saepe tenebras adtulit; Reuelatio igitur vestita fit caracteribus in & externis credibilitatis.

Praeter internos caracteres Reuelatio ipsa prophetiis & miraculis comprobata sit; potiora indicabimus ex V. & N. T. prouocamus in N. T. ad illustriora vaticinia, de excidio *Ierosolymae*, de *Resurrectione Christi* &c. item ad miracula, quae spectata indole, modo & fine authentica esse dignoscuntur, ad heroica *Apostolorum* & *Christianorum* Martyria, ad mirabilem Religionis a *Christo* praedicatae propagationem &c.

Fontes Reuelatae Religionis.

VI. A. *Scriptura.* Verbum Dei scriptum ante *Christum* natum in multis codicibus extitit, qui nunquam omnes simul perierunt. Id, quod primum totius antiquitatis & nostri temporis fides testatur; habet vltima aetas collectionem scriptorum, quae circa oeconomiam Religionis versatur, utraque collectio 72. libris continetur, quibus summa auctoritas competit.

Spiritu S. inspirati scripsere Hagiographi; inspiratio non aequalis vbique, sed qua gradum qua modum diuersa est, neque ad singula verba se extendit; sacros libros in catalogum quendam referebant Ecclesiae, inde *Canon Scripturae*. Nosse hoc loco oportet libros *Proto- & Deutero-Canonicos*, item *Apocryphos*; demum vtut vsus horum librorum non omnibus promiscue permittatur, versiones tamen negligendae non sunt, inter versiones varias LXX Interpretum — Historiam huius versionis, auctoritatem &c. dicemus.

* Fons *Hebraeus* nunquam destinato studio deturpatus fuit.

VII. B. *Traditio*, Veritatum ad christianam Religionem spectantium successiue & serie temporis viua voce facta communicatio est; *ratione auctoris*. a. *Diuina*, b. *Apostolica*, c. *Ecclesiastica*; *ratione obiecti* a. *dogmatica*, b. *disciplinaria*; *ratione qualitatis* a. *constans*, b. *mutabilis*, &c; *ratione loci* a. *uniuersalis*,
lis,

lis, b, particularis est. — Auctoritas Traditionis, dogmatica paerum cum scriptura sacra Auctoritatem habet, estque altera fidei norma; *atque disciplinaris, Apostolica, & Ecclesiastica* non maiorem obrinet, quam ipsi Apostoli, aut Rectores Ecclesiae, a quibus ortum habet. *Custodes Traditionis — Doctores Revelationis: quorum iura explicantur, ubi sermo est de membris Ecclesiae non vulgaribus.*

Extiterunt Traditiones in V. T. postea in Ecclesia Christi, ita Apostoli quaedam Mysteria Religionis sermone solo tradiderunt. * Nonnulla usu & praxi magis quam literis commendaverunt. In dubio, quatenam traditio authentica sit, confugiendum ad Ecclesias Apostolicas, & standum pro illa, quae perpetuo recepta est in Ecclesiis praecipuis, ** in quibus fluxit continua Episcoporum successio. Fontes reliquos scimus esse Viros eruditione & pietate insignes, iudicio limatos, testes fidei nusquam sublestae, quorum consensus siue in dogmate fidei, siue in sensu S. Scripturae constanter adhaerendo ipsum Ecclesiae sensum conficit, estque certum veritatum fidei argumentum.

* Meminisse praestat, quid circa disciplinam arcani non in ritibus solum, sed ultra in ipsis Dogmatibus & Mysteriis obrigerit. ** Possibile est, Ecclesiam hodiernam per testes fide dignos certiore fieri, quid antiqua docuerit.

Criterium Religionis Reuelatae.

X. Ecclesia Christi. a. Characteres eius, Christus

instituit Ecclesiam ad omnes mundi nationes complectendas destinata, quae tamen vna esset, & in diuiduo pacis Vinculo cum coeteris, praecipue cum principali sede ceu centro Vnitatis coniuncta conspiraret in eundem finem & communionem sacrorum.

Notas reliquas Ecclesiae a Christo institutae describunt Ss. Paginae, atque *Symbolum Nicaeno Constantinop.*; inde reiicitur, puram Verbi Dei praedicationem & legitimam Sacramentorum dispensationem hic sufficere.

XI. b. *Veritas.* Sola Ecclesia Romano-Catholica illa est, in qua Veri Apostolici seminis traduces reperiuntur; obscura dici nequit, si labente qualibet recta in Conuentu Visibili ipsa visibilis nunquam non existat; & vtut vna non sit omnium in orbe opinio, inclarescit tamen vel ex eo, quod in hunc diem perduret & ultra contra inferorum portas vsque ad consummationem saeculi.

Exin consequitur, istam, quin erroris periculum subsit, ab omnibus amplectendam esse, exulat igitur *Indifferentismus &c.*

XII. c. *Membra.* Membrum Ecclesiae quicunque fieri potest, modus vero, quo tale sit aut esse desinat, a natura Ecclesiae & praescripto Christi pendet.

Vt *logomachia* vitetur, quid de membris *viuis*, *mortuis*,

nis, siue putridis, catechumenis, de eorum receptione & stationibus dicendum, hic explicatur. Praeterea membra Ecclesiae ex determinatione CHRISTI *Vulgaria* communia quaedam iura habent, vti participationem Sacrorum, oblationes ferendi, non ius Sacrificii &c. Praeter ista sublimius quidquam membris *non Vulgaribus* concessum est; inde sequitur

XIII. d. *Hierarchia*. Vera Ecclesia Christi ab originaria institutione est primo Respublica a ciuili distincta, societas inaequalis * in qua existunt Rectores & Imperantes cum potestate necessaria ad seruandam fidei vnitatem, puritatem & negotia Religionis rite administranda.

Concessa haec potestas in omnibus aequalis est, quantum ad Apostolorum, secus quantum ad Primatum, quem soli Petro concessit; Primatus hic erat honoris & auctoritatis adeo, vt nulli persuasum sit, hunc Primatum contineri satis intra fines *nudi directorii*; transiit iste porro in successores, quos Romanos Episcopos esse tota agnouit antiquitas, quo iure hi succedant, nihil certi ex doctrina & documentis Ecclesiae eruitur.

* Exponemus varia systemata Protestantium circa Statum Ecclesiae.

XIV. *Episcopi*. In consortium Regiminis Apostolici Petro adsociati sunt Apostoli, in quorum potestatem succedunt Episcopi.

Hi Ecclesias particulares proprio nomine & potestate

immediate a *Christo* concessa regunt, quin vlli sane in mentem venire possit, hoc regimen ab eis exerceri nomine communitalis; imo non obstantibus finibus Ecclesiarum, quibus *Episcopi* praesunt, ad istos spectat cura boni communis Ecclesiae, depositum fidei seruandum &c.

XV. e. *Auctoritas Ecclesiae*. Haec penitus infallibilis residet penes Rom. Pontificem & *Episcopos*, vbi siue in conciliis congregati, siue dispersi consentientes causas fidei & morum examinant & ultimo decidunt.

Posterior modus finiendi causas Ecclesiasticas hodie superesse videtur, vbi a tot annis Concilio caremus. Historiam & numerum Conciliorum generalium &c. recenserebimus.

C A P V T II.

Deus in Natura Vnus.

I. *Existencia Dei*. — Omnium primo se nobis offert dogma fundamentale, *Existit Deus rerum omnium auctor*.

Num possit a quopiam hominum inuincibiliter & de inculpate ignorari, ex Historia *Atheismi* liquet; interim non admittimus Philosophiam *Wolffii* & *Leibnitii* ad *Atheismum* deducere. *

* Vid. *Monaschrisf Berlin*. May, Junius 1786.

II. *Essen-*

II. *Essentia Dei* — ab aspectabili rerum mundanarum Vniuersitate distincta * in complexu omnium attributorum diuinorum sita est.

Multum disceptatum in scholis de essentia Dei *physica*, & *metaphysica*, at paucis sentimus, expedire magis, Theologum istiusmodi themata scholastica aut breui enarrasse, aut satius omisisse; quae vero Dei apud *Hebraeos*, *Graecos* & *Latinos* nomina fuerint, indicabimus.

* Vid. *Systema Ben. Spinoza*.

III. *Attributa Dei* — sunt proprietates Naturae diuinae, partiri solent in a. *incommunicabilia*, b. *communicabilia*, c. *moralia*, nequaquam ab essentia distincta.

a. A. *Vnitatis Dei* (excipe eruditiores) aut penitus non, aut obscure, gentilibus cognita e sacris libris *Iudaeorum* & *Christianorum* luculenta sit, at primi *Polytheismum* introducere, & ex *Christianis* plures vnitatem impugnarunt. — Doctrina *Manichaeorum*, B. *Immensitas*, circa istam doctrina SS. Patrum, C. *Immutabilitas*, D. *Aeternitas*, crises *Vorstii*, *Crellii*, & novissime *Michaelis Dogmatik* 1784. E. *Simplicitas*, ex quo capite Deus oculis corporis dispici nequit. Error *Anthropomorphitarum* nouissime a *Materialistis* sub alia forma introductus. — *Beaufobrii*, qui thema de spiritualitate Dei *adixogov* esse putabit. b. A. *Intellectus Dei* perfectissimus, simultanea & distinctissima omnium possibilium cognitio est, inde 1. *Omniscientia Dei*; confiteri Deum esse, & negare praescientiam futurorum, insania est. S. *AVGVST.* —

Partitiones scientiae Dei vtiliores. * 2. *Omnisapientia & Infallibilitas Dei.* B. *Voluntas Dei* electio adprobatioque eorum est, quae diuino intellectu adprehensa sunt, 1. *liberrima*, 2. *omnipotens*, 3. *efficacissima*, quae tamen libertatem hominis non laedit, circa istud adsertum varia systemata Theologorum exponimus, quin nostra faciamus. — Theoria de Voluntate diuina, huius diuisiones, tractatio de decretis diuinis historice submissa. C. *Vita Dei* eiusque summa beatitudo, *incomprehensibilitas.* c. Huc spectant *Sanctitas Dei*, ** eiusque summa *Veracitas.*

* Ad spinosas quaestiones *Scholasticorum*: quomodo futura sint in aeternitate praesentia? an aliqua futura conditionata sint admittenda, quorum conditio nunquam ponetur, & virum Deus ista certo praenoscat? plane praetermissas tandem responsio ista sufficiet: nihil eorum nobis reuelatum est &c. DVGVETIVS explic. de gen. 1. 1. c. 3.

** Deus auctor peccati esse nequit.

C A P V T III.

Deus in Personis Trinus.

I. Principale porro Religionis Reuelatae dogma est; *Pater, Filius, & Spiritus Sanctus sunt Deus, tres unus, & quilibet Verus Deus.*

a. Mysterium hoc licet rationi imperuium, non tamen

men repugnat. b. Huius Dogmatis Maieſtatem ſcrutantes circa *diſtinctionem* Perſonarum *Sabellius* & eius ſectatores, c. Circa *Vnitatem Triformes* & *Trithei* errarunt. d. *Diuinitatem Filii Ioannes I. V. & X.* item *1. Ep. V.* *Matth. XXII. 41.* contra *Arianos* & recentiores *Socinianos* demonſtrant. 1. Vindicandi hic ſunt Patres *Ante-Nicaeni*. 2. Differendum de voce *ἐκπορεύειν*. 3. De definitione Synodi *Nicaenae*, *Sardicenſis*, & *Ariminenſis*. 4. De lapſu *Liberii R. Pont.* e. *Diuinitatem S. Spiritus* contra *Macedonianos* praeclare oſtendit *Petrus Aët. V.* f. Eius *Perſonalitatem* contra *Socinianos* *Matth. III. & XXVIII.* vindicat.

II. *Proceſſio diuinarum Perſonarum.* Filius a Patre duntaxat, Spiritus S. a Patre, filioque procedit.

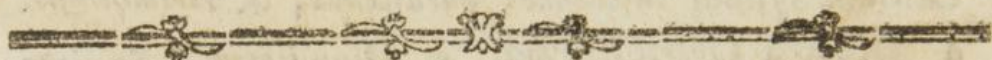
1. Vltimum contra *Graecos Schismaticos Ioann. XV. & XVII.* oſtenditur. 2. Cur Particula, *Filioque*, Symbolo *Conſtant.* addita fuerit, & quidem *bene*. 3. Patrum prudentia in perdifficili quaestione, cur vna *proceſſio* ſit *generatio*, non item altera!! 4. Relationes, quae ex hac *proceſſione* oriuntur, reapse in *diuinis* dantur, eaeque ſunt quidpiam reale, ita tamen, vt nulla ex eis dependentia oriatur; porro Perſonae realiter ab eſſentia diuina non diſtinguntur; at vero quam maxime inter ſe. 5. Dantur praeterea in diuinis *Noſiones*.

III. *Summa huius Myſterii* — ex *Hiſtoria doctrinae* circa iſtud & dein ex ſymbolo, quod communiter *S. Athanaſii* dicitur, explicatur; iſtius do-

Strinae^r vsus, demum cautelae, quae obseruari debent, dum de hoc Mysterio sermo est.

Historia tota his potissimum capitibus concluditur:
 a. quaenam sit doctrina *Gentilium* circa Mysterium Ss. Trinitatis, b. quaenam *Iudaeorum* & *Mubammedanorum*. c. *Cbristianorum* ad nostra vsque tempora!!!

C A P V T IV.

Deus mundi creator, conseruator &c.

I. *Creatio Angeli.* Aeterna est atque necessaria Filii & Spiritus S. productio; sed Deus voluit (*ut scholae loquuntur*) etiam *ad extra* operari, & inter opera VI. dierum praecipue ad suam gloriam rationales creaturas condere, inter quas Angeli summa dignitate pollent.

a. Pars altera Angelorum fidelis in obedientia persistit, vnde 1. singularibus privilegiis ornata & periculo labendi ultra exempta, 2. Officio legati ad ferenda & explicanda mandata Dei hominibus adplicata, 3. & ad curam peculiarem & quotidianam hominum tutelam vsque hodie destinatur. b. Pars altera rebellis a Deo recessit, quam sat copiosam 2. a felicitate inchoata in miseram conditionem praecipitatam esse, 3. ad tentamina hominum viatorum vires diuersimode exercere, 4. Denique cum Dei permissu homines obsidere posse, spe-

spectatis Scripturae testimoniis, *Christi* & Apostolorum, curationibus nunquam negari potest.

II. *Creatio hominis.* Producta quinque intra dies tota rerum vniuersitate Deus sexta die produxit denique opus in ea, hominem perfectum & beatum. *

Haec perfectio & beatitudo consistebat in concessione praerogatiuarum, quae eius naturae perquam opportune connexae erant, item in gratuitis etiam donis; Theologi hunc primi hominis statum *iustitiam originalem* nuncupant, haec 1. consistebat in iucunda propriae innocentiae perceptione, 2. in tranquillitate animae & imperturbato in potentias inferiores imperio rationis, 3. in libero super omnes creaturas dominio, 4. in fanitate corporis nunquam morituri, 5. tandem in intuitiva visione Dei ab homine obtinenda & in aeternum possidenda.

* *Praeadamitas* siue plures ante creationem *Adae* in orbe extitisse gentes, fabula est a *Peyrerio Saec. XVII.* inuenta, & in c. 2. & 3. *Gen.* satis refutata.

Nota. Conseruatio huius vniuersi a Philosophis late ostenditur, dicta horum breuiter hoc loco sunt recolenda. —

C A P V T V.

Lapsus & Redemptio Hominis.

I. *Peccatum Adae.* Optime dotatus *Adam* iis, quae ad hunc statum conseruandum plenius expetere poterat, familiari adloquio Veram Dei sui ideam

obtinuit; adiecit Pater optimus ei beneficia grandia, promisit felicitatem aeternam, & vt ad istam condigna via hominem perduceret, proposuit ei legem quandam arbitrariam, qua periclitaretur eius fidelitatem & reliqua officia adimplenda: a. sed huius neglectu deiectum fuit a statu originariae felicitatis cum *Adamo* vniuersum genus humanum; b. inde peccatum *originale*.

a. 1. Lex de non comedendo fructu statui primi hominis congrua, 2. Occasio exhibendi obsequii facilis, 3. Utendae bene libertatis auxilia concessa, 4. Et obedientiae de se iamiam debitae felicitas aeterna seu merces promissa bonitatem & iustitiam Dei in hoc rerum ordine contra *Baylium* satis vindicant. 6. Tristissimas huius peccati sequelas Adam illico expertus est, 1. cum expulsiōe e paradiso voluptatis iure ad beatam fruitionem Dei priuatus, 2. Spoliatus item aequilibrio inter potentias superiores & inferiores, ita vt modo inferiores praeualeant; 3. Omnibus vitae miseriis & mortalitate ipsa mulctatus est; 4. Quapropter cum nos omnes nunc *natura* filii irae nascamur, eadem mala experiamur, eiusdem peccati reos nos esse conuincimur, quantumuis modum, quo vtpote nondum existentes peccauimus, exponere non possimus, isthanc difficultatem, vnde peccatum in mundo! soluit *Reuelatio*, minime hypothesis arbitraria RR. AA.

II. *Redemptio hominis*. Foedifragum hominem consolatus est Deus, docuit intellectum humanum, qui

qui redemptionem crederet, puta medium, quo ad
amissam felicitatem non pristinam facilitatem redi-
ret; instructioni circa istam oeconomiam ab Adamo
posteris traditae adiecit Deus personalem; mira
dein in hac Dei circa lapsum genus humanum
conditione spes adfulsit, dum e muliere expectan-
dus A. — qui chirographum decreti, quod aduersus
hominem erat, deleteret.

Haec oeconomia incepta est a serua Dei voluntate sal-
uandi omnes homines, & tandem sexta mundi aetate
tristissimos peccati *Adae* effectus reparando consummata;
Methodus autem reparandi generis humani tam absona
non est, vt sana mens illam refugiat, aut militet contra
diuinas perfectiones.

III. A. *Aduentus Messiae*. Tandem vbi venit
plenitudo temporis a Deo decreti, & iam ab annis
1789 elapsi natus est mundo promissus *Messias*,
Iesus Nazarenus, qui dicitur *Christus*.

Messiam iam venisse contra *Iudaeos* ex Vaticiniis *Dani-
ielis c. 9 Aggaei 2. Malach. 3.* inuicte ostenditur. 2.
Christi familiam, matris suae virginatatem, * natiuita-
tem signis adornatam, quibus splendide eluxit summa
Maiestas, humilis postea vitae conditionem. ** Vltim
miraculorum maximam, quam praecipue in annis prae-
dicationis susceptae manifestauit, passionem, mortem,
& gloriosam anastasin, quae omnia Prophetiae curate de-
pingunt, Euangelia dilucide explicant.

* *Vid. Dissertationes de sensu Isaiae c. 7. a Ioanne*

*Schmitt A. 1779. Moguntiae. ** HISTORICA — uti chronologica scripturistica de serie vitae Christi — genealogiam temporalem Matth. 1. & Luc. 3. CRITICA — de erroribus circa Messiam, demum vaticinia in hanc rem ex fonte hebraeo exponemus.*

IV. B. *Personae Messiae.* *Iesus Messias* est verus Deus a., & verus homo b. natus ex Maria ante & post partum Virgine c.

a. Enimvero est secunda in Trinitate Persona; divinitas *Iesu Christi*, ut salus aeterna habeatur, uti supra, Mysterium Trinitatis sciri credique debet. b. Deus homo una persona est unione hypostatica, cum duabus naturis & duplici voluntate; dogmata haec ex historia Nestorianismi, Eutichianismi & Monothelismi explicantur. c. Maria Virgo etiam vere *Deorokos* est.

V. C. *Officium Messiae.* Inimicitiam Deum inter & hominem ex peccato originali ortam, quam cum propriis viribus homo extinguere non posset, *Iesus* reparavit, & genus humanum cum Deo reconciliauit per suam pro isto satisfactionem a. *Redemptor*; b. & dein sacerdotale implevit officium, siquidem verus sacerdos c. obtulit holocaustum, victimam impollutam.

a. Satisfactionem *Christi* omnimodis propriam esse contra *Socinianos* exprimit N. T. b. *Messias* ut destrueret daemonis imperium, per introductionem verae & sanctae Religionis errores intellectus correxit, contra eius tentationes vires abundantissimas sectatoribus suis promissit,

fit, sua virtute daemones sanauit, imo copiam sui spiritus reliquit, dum contulit Apostolis suis hanc ipsam potestatem & praesidia gratiarum. * Quae rediuius a morte sedensque ad dexteram Patris per Missionem Spiritus sancti abundantius fecit dispensari. c. Abrogationem ritus *Aaronici* *Isai.* 66 — *Ep. Rom.* 2. *Cor.* & *Galat.* legimus, substitutum huic vnum & verum *Missae Sacrificium* propitiatorium & satisfactorium pro viuīs & defunctis.

* Necessitatem, sufficientiam & efficaciam gratiae diuinae Hermeneutica ex S. Scriptura iuxta sensum Ecclesiae catholice interpretabimur.

CAPVT VI.

Iustificatio Hominis.

I. *Status moralis rectitudinis.* Homo cooperans supernaturabilibus auxiliis e statu moralis corruptionis transit ad statum moralis rectitudinis, in quo per opera meritoria * propositam a Deo felicitatem aeternam consequi potest.

Status hic in S. Scriptura hisce vocabulis „*Illuminatio*, *Regeneratio*, *Iustificatio* &c. exprimitur; inde dilucide ostendi potest, in conuersione impii a Deo vere remitti peccata, ** & hominem interius per gratiam inhaerentem renouari; dispositio ad istam renouationem non est *sola fides*, sed alij gradus virtutum, quas *Trid. Sess. 6.* recenset; sic iustificati euntes de virtute in

in virtutem fide cooperante in bonis operibus crescere, & etiam hac iustitia perpetuo rursus excidere possunt; ac proin seclufa Reuelatione, si homo rectus sit, se talem usque in finem permanfurum fore scire nequit. ***

* Notionem boni operis — operis meritorii — quae doctrinae Catholicae de merito Iustorum, & quatenus opiniones tantum Scholarum sint, quid praeterea mereri valeamus? explicabimus interroganti. ** Dissertationem de peccatis in genere, scilicet notionem peccati, quod moralis defectus voluntatis humanae a voluntate seu lege diuina est, — effectum peccati, seu reatum *culpa*e & *poenae* dein de peccatis personalibus — *mortalibus* & *venialibus* postulanti exponemus. *** Ista, quae huc de Praedestinatione ad gratiam & gloriam — dein de Reprobatione impiorum spectant, altius disquirant & desuper disputent illi, quibus secreta Dei explorare magis ac nobis concessum est.

II. *Media seu Adiuuenta Iustificationis.* Ut ad statum moralis rectitudinis homo duceretur, praeter gratiam medicinalem, de qua *supra*, instituta sunt a *Christo*, quaedam signa visibilia, quibus homo, si gratia adiutrice interna excidit, iustificari denuo potest; haec vero sunt *Sacramenta*, ut inquit, *mortuorum*, 1. Baptismus. 2. Poenitentia. Praeter ista adhuc alia quinque instituta sunt, quae *Sacramenta viuorum* nominantur, quae amicitiam Dei
iam

iam habitam augent, & vires maiores praebent ad
conseruandum statum moralis rectitudinis.

1. Septem sunt igitur nec plura nec pauciora *N. L.* Sacramenta, quae gratiam (*ut Scholae exprimunt*) ex opere operatio conferunt, adeo ut collatio gratiae a probitate & fide ministri non pendeat. Tria „ Baptismus, Confirmatio & Ordo characterem homini indelebilem imprimunt, & iterari nequaquam possunt. — *Controversia Steph. R. P. & S. Cyprian.* de baptizatis ab *HH.* hic exponi potest. 3. Confirmatio ab Episcopo *ordinarie* conferri potest, *extraordinarie* a delegato Presbytero — *Facta historica.* — 4. In Sacramento Eucharistiae *Christus* prolatis verbis consecrationis *realiter* praesens est, Veram *transubstantiationem* inibi catholice tuemur; communio sub utraque specie non est iuris diuini, igitur disciplinae ecclesiasticae subiaceret, vtrum sic, vtrum vna specie peragatur. 5. Auricularis confessio peccatorum est diuinae institutionis; Ministerium huius Sacramenti Poenitentiae solus Sacerdos exercere potest; Remissa culpa & poena aeterna, non semper omnis poena temporalis remittitur, quare etiam satisfactio recte in confessione Sacramentali iniungitur; doctrina de Indulgentiis, earumque variis speciebus, crises & observationes recenter a catholicis Doctoribus introductae. 6. Sacra Unctio a *Iacobo v. 14.* promulgata est. 7. Ordo a solo Episcopo conferendus est: *Anglorum* Ordinationes iuxta *Rituale Eduardi VI.*; subiectum Ordinis est solus mas baptizatus. 8. Contractum matrimonialem *Christus* ad Sacramenti rationem eleuauit; pro varia disciplinae Ecclesiasticae oeconomia varia circa Matrimonio

niam

nium impedimenta tum irritantia tum impediencia iuste
statuta sunt.

C A P V T VII.

Status Hominis post hanc Vitam.

I. *Beatitudo Hominis innocentis* post Vitae humanae terminum a. ultimato in inquitiva Visione Dei & porro in immortalis corpore consummanda consistit; Jus hoc ad aeternam beatitudinem, & fulgidam corporis immortalis praerogatiuam *Christus* adquisiuit sanguine suo, quod peccato primi hominis deperditum fuit; igitur animae iustorum, quibus nihil expiandum restat, solutae a corporibus statim * ad possessionem Regni coelorum, b. admittuntur; quae vero habent, quod expient in loco *purgatorii*, tamdiu detinentur, donec *novissimum quadrantem* exsoluerint — animae vero reproborum poenis inferni aeternis c. tradentur, ubi nulla redemptio. Demum, ut reparatio generis humani perfecta & completa sit, dos immortalitatis tunc corpori restituetur, quando vniuersa caro resurget, d. ut dein in Iudicio *Vniuersali* palam quoque in corpore recipiat homo, quod in corpore gessit siue bonum siue malum.

a. Lex moriendi pro omnibus hominibus lata est in poenam peccati, manent animae ab hominis morte superstites, in aditu aeternitatis expectandum iudicium *particulare*, inde mox animae aut prociis adicientur aut suppliciis. b. Regnum coelorum, ad quod omnes properare debent, primum clara Dei Visio est: exin amor consummatus, perpetua quies & gaudium ineffabile, omnis humanitatis ultimus finis. c. Si sedulo consideretur, iustitiam Deo aequae competere ac bonitatem, 2. offensam Dei, si non infinitam, saltem esse gravissimam. 3. Damnatos praeos adfectus & huius vitae consuetudines pessimas in futuro saeculo haud dimittere, imo in peccatis ultra & semper perseverare, conficietur inde, *aeternitatem* poenarum inferni nec perfectionibus divinis nec humanae rationi repugnare. d. Dogma de Resurrectione corporum sic explicatur, „Deus novum corpus hominis ex nullis aliis partibus componet, quam talibus, quae aliquando istius particulae fuerant, ex numero harum partium illas seliget, quae corpus decent, ex eis I. Cor. XV. novum corpus priori *in statu viae* (ut loquuntur) habito specie, forma &c. perfecte simile, at in perfectiori gradu restituet, quocirca idem quoad substantiam corpus resurget.

* Disquisitio de Regno *Cbiliastarum*, quod in sensu *Cerinthi* ab omnibus semper reiectum, ut haereticum, in sensu *Papiae* aliquamdiu toleratum fuit, non erit abs re, uti praeterea, quid circa hanc rem *Ioannes XXII.* docuerit.

OBSERVATIO. *Officia Verae Religionis.* — Religio Christiana per ipsam theoriam practica fit, ipsius enim systema univrsum eo collinat duntaxat, ut verae Religio-

ligionis finem, omnem nimirum virtutem & felicitatem hominis promoueat, sic omnibus compertum est, quod *Mysterium Incarnationis, doctrina de gratia, articulus de Resurrectione corporum &c.* peccati odium, detestationem, & vindictam, amorem virtutis, diffidentiam in viribus propriis, fiduciam in tentationibus, sanctificationem corporis efficaciter persuadeant; sedulo perlegenda & disquirenda masculo seruore est *Doctrina Moralis Euangelica*, quae in se sola id omne complectitur, quod ratio humana sibi relicta siue bonum siue salutare iam iam inuenerat, imo prima praeterea extitit, quae defectus Moralis Philosophicae emendauit, & perfectum sanae moralis doctrinae reliquit; praestantia eius a. ex sublimitate praeceptorum, b. efficacia motiuorum, c. dignitate promissionum, d. selectu mediorum ad exercitium virtutis facilitandum satis elucet; iam vero, ne Institutionibus nostrae vniuersae Theologiae (vt visum nobis fuit) quidquam deesser, id omne in primis lineis *Theologiae moralis Anno 1787. pro usu Praelectionum Carmel.* [Discalceat. late exposuimus.

T A N T V M.

